

פרו צ'ליל

מופת של אמונה לצד מופת של טכניקה

אנטון ברוקנר האמין באלוהים. הוא לא רק האמין, אלא גם היה בטוח כי הוא כלי כירוי. המלחין המקורי הציג יצירות תומרותיות וקוליות יוצאות דופן. הוא נולד בשנת 1824 וחי 72 שנה. זה לא מעט, במיוחד כאשר מוסיקאים רבות עוכרות במסורותיו רבים של המוסיקה סבורים, כי המוסיקה הדתית שלו הגיע ברוקנר לשיא מסורת המוסיקה הקונצרטית. ההלחנה היתה עבורו אמונה ליטורגית. הוא החשיב אותה באותה הרגה שבה מחשיב כומר את טקסי התפילה. תוכן רוחני זה היה גם הסיבה להישארות המוסיקה שלו כספר חתום באוניו רבים. רק בהתקרבו לגיל 40 החל מלחין בקצב מוגבר. יצירותיו החשובות הראשונות היו שלוש המיסות הגדולות, האוברטורה בסולמיניור, הסימפוניה מיסרס 0 (!) ברה מינור והסימפוניה מיספר 1 בדרמינור.

נטינו של האיש לברוח מגורל המלחנים נכשל. כל מלחין חושש מהסימפוניה התשיעית שלו, כי נדירים המקרים שבהם ווכה יוצר להשלים את העשייה. גם ברוקנר לא ווכה אלא להשלים רק רישומים של שלושה מארבעת פירקי הסימפוניה התשיעית שלו.

כל הצעת נישואים שלו נדחתה, היפוש אחר שותפה לחייו אימלה אותו במשך שנים רבות. האיש הדתי, לא יכול היה למצוא פרקן לתשוקות שפיעמו בו. 28 שנות חייו האחרונות בשנת 1891 הוענק לו תואר דוקטור כבוד לפילוסופיה מטעם אוניברסיטת וינה. אישור הכרה זה החמיא והרגיע את המלחין, אשר נלחם שנים ארוכות בקהל אישי ובמבקרים עוינים. את ההצגה הקצרה של המלחין אנטון ברוקנר אני מביא, בעיקר כשל הקלטה מעולה של

ספנתרן קלאודיו אראו מוסיקה ברמת מודעות גבוהה

הסימפוניה התשיעית שלו. זהו תקליט יבוא מתוצרת פיליפס. ברנרד הייטינג ניצח עם תזמורת הקונצרטבאוו שלו. בשנה שעברה, ווכה כשנחים נלהבים. ההקלטה הריגולית מעבירה ביצוע תיזמורתי קרוב לשלמות. איני בטוח שזו היצירה המתאימה להצגת ברוקנר לאוזן בתולה, אך הביצוע כה מיוחד, עד כי חבל לוותר עליו.

צלילים מודרניים

מוסיקה אינה שעשוע

הפסנתרן קלאודיו אראו בן 80. לפני חמש שנים נערכה חגיגה, לציון 75 שנותיו, על בימות קונצרטים ברחבי העולם. אראו טרען כי אין אולם קונצרטים מוכר בעולם, שבו לא הופיע. הוא חרש את כוורה הארץ פעמים רבות. במסגרת ראיון מקיף שנערך עימי לפני שבועות ספורים, סיפר אראו: איני מוצא עצמי מנגן שוב ושוב

לאותו קהל. ישנו קהל צעיר רב הנהוג לקונצרטים. בארצות רבות התפתחה תאווה שמיעת מוסיקה קלאסית אצל צעירים רבים. באיטליה זה היה פעם מאוד לא טוב. אנשים נהגו להרעיש, ולא התרכזו בכלל. אבל היום מגיעים אנשים לקונצרטים. באותו אופן שהם מבקרים בכנסיה. כנראה שזה נובע מהצורך להאמין במשהו או לחוות דבר מה. זה סוג של מיסטיקה לפתע הקהל מאוד מרוכז. נוצרת תחושה של מאזינים צעירים יותר. המוסיקה ממש מסמלת משהו. הם גם נוטלים "צדדים": מעדיפים בכיורו מלחינים ומבצעים מסוימים על אחרים. כל אלה הם סימנים ברורים ביותר. ציטטו אותי כאילו אמרת שבזמן נגינה אני מודע לקהל היושב מולי. זה לא מדויק. ראשית, פיתחתי ארישות מושלמת לשאלת חיבת הקהל כלפי. זה משהו שלקח לי שנים רבות לפתח — כאשר הייתי צעיר, הייתי מודאג בשל כך הרבה יותר. לפי הבנתי, לא התכוונתי לומר כי אני מוחק את הקהל ממחי. כוונתי היתה כי אני מאמין בתורה הגורסת כי "אם אתה רואה שהקהל משועמם, אז נגן יותר מהר". זה אבסורד! אני נהנה ממחאות-כפיים ואני נהנה מתגובות ספונטניות של קהל, אך חלפו שנים רבות מאוד מבלי שאעשה משהו שיגרום במיוחד לתגובות כאלה או כדי לרצות מאוזן שמשמעם מביצועי. אם קיימת משמעות במוסיקה, היא חייבת להרים את המאזין לרמת מודעות גבוהה יותר. למען מטרה זו, נתון לך כל מלחין מרכיבים שונים, סוגי אווירה שונים. האמת היחידה, ואתה אין לשכוח לעולם, היא כי מוסיקה אינה כירור או שעשוע. היא משהו חשוב בהרבה.

צליל חופשי

על עטיפה

עטיפות תקליטים מציגות כבר שנים רבות את הטכניקות המתקדמות ביותר בגראפיקה ובאמצעים חזותיים בכלל. הצורך בעטיפה שתמכור את התקליט — שתמוז על הנמצא בתוכו, בתוכו או בקצב — הצליח להוציא מאמני עיצוב את הטוב ביותר.

שתי רוגמות אחרונות נוגעות לאלבומים חדשים של להקת ראשים מדברים ומיטטר: להקת ראשים מדברים הטילה על האמן הידוע רוברט ראושנברג לעצב את עטיפת תקליטה החדש "SPEAKING IN TONGUES".

חברת האחים וורנר לא היתה מסוגלת לשווק המונית את יצירתו. היה זה קולו עטיפת פולטיק כחול ובתוכה תקליט שקוף. עקב כך עוככה הרפסת התקליט המעולה בחודש, כאשר דייוויד בירדן, מנהיג הלהקה, מעצב עטיפה שונה, לא בעייתית. מחיר האלבום עם עטיפת בירדן הוא \$58.98. 50 אלף עותקים הארוזים בעטיפתו של ראושנברג נמכרים ב-\$12.98.

זו עדיין משימה קלה לאספנים. מיבצע קשה יותר צפוי לאוהרי להקת מיטטר. חברת התקליטים שלהם הודיעה בגאווה כי לתקליטם האחרון, סינכרוניזציה, תהינה 36 עטיפות שונות. כיצד? קיימות 36 תשלובות שונות בין צבעי שלוש פסי הצילום המרכיבים את העטיפה. לכל חבר להקה ניתן פס אחד וגם הצילומים בו הווצו מגירסה לגירסה. חברת התקליטים טוענת, כי נוסף לצבע ולמיקום משתנים גם התכנים, בתנועה סיבובית. אולי כדי לקדם את המכירות, ציפתה כי כל המעריצים האמיתיים של ההרכב ירוצו, יאתרו ויקנו את 36 הגירסות השונות. בכל אופן, התוצאות המוסיקליות של מיטטר לא נזקקו לטריק כזה. הומר, מלחין ונגן הבאס של ההרכב, סטינג, מוכיח בתמונה כי הוא ההפך הגמור מן השלד שבידו. סטינג עדיין חי, תוסס, יוצר ומצליח.

מה נשמע

● אוניברסיטת אוקספורד הוציאה כימים אלה לאנר ספר מרתק על תולדות הג'אז כברית-המועצות. תארו לכם אמני ג'אז המופיעים בפני סטאלין, וזה האחרון שוקל אם למחוא-כפיים או לשלוח אותם ואת שכמותם לגלות אישם.

פרדריק סטאר מתאר על פני 368 עמודים, בסגנון טראגיקומי, את גזע המוסיקאים המיוחד הזה. שמות אנונימיים במערב, כמו אלכסנדר טספאסמן, בוריס רייקוב וליאונרד צ'ויק, מקבלים משמעות וזוכים להערכה כפולה: מוסיקלית ופוליטית. אנקדוטה קטנה את מהספר מספרת על מקרים רבים שבהם נשמע צליל הסקסופון כנגאנה מרי" באוניו השלטונות. אלה הורו, לנגני הכלי בצו ממשלתי, לעבור לבסוף או אכוב.

לא חוכמה: הם חברים

סרגיי פרוקופייב — רומיאו ויוליה, התזמורת הסימפונית הלאומית של וושינגטון בניצוח מסטיוולב רוסטרופוביץ'. הקלטה דיגיטלית: יבוא; רישוש: גרמפון.

המנצח, שהוא צ'לן בעל שם עולמי, התחבר עם המלחין היה לו כבן בשלוש שנות חייו האחרונות. פרוקופייב היה מבוגר מרוסטרופוביץ' ב-36 שנה. ההערכה והאהבה שפיתח האמן המבצע המתחיל למייסדו המבוגר, נשפכת מכל ערוץ בתקליט זה.

שתי הסוויטות לבלט, שאינן נחשבות לפיסגת יצירות פרוקופייב, מוגשות בניצוח מרויך חם וכנגינה מיוחדת לטובה, של תזמורת וושינגטון.

האמת העירומה

מרטינהו רה וילה; איסטרוניקס.

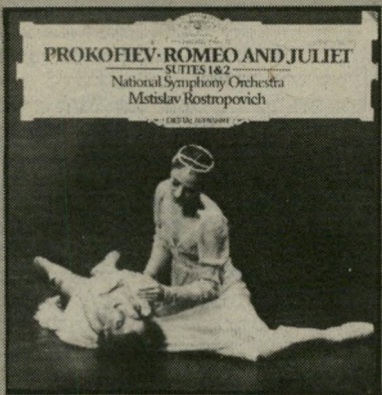
זה פשוט, יפה, אמיתי ומרשים. אין רגעים מדהימים או "להיטיים" (ווגמת שנות הזהב של קארלוס ג'וניס ודידיו, אך זה אינו גורע מהתאה, לחובבי מוסיקה ברזילאית. וזה האמת העירומה, והיחילה — מלחין המוסיקה, המושמעת בתקליט, ומבצעה — למד בכתיבתה לסמבה. ככלום נבחר כאלוף. האמת העירומה" היא תקליטו התשיעי.

זאפ(ט)ה בין העיניים

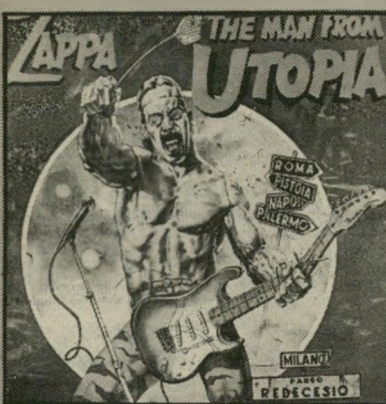
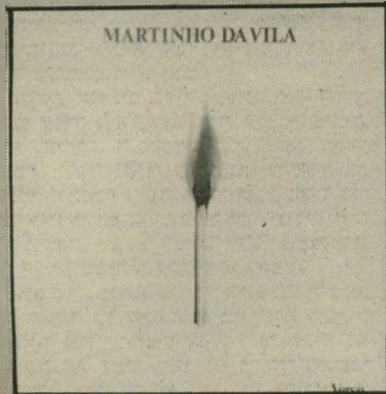
האיש מאוטופיה — פראנק זאפה; סיביראס. מדי שבוע מספר מבקרי-מוסיקה מסויים לקוראיו על מצב קיבתו העדינה: להקה איקס "עוררה אצלי בחילה" ולמראה אמן אחר "הרגשתי חום נעים מתפשט כאברי המתעוררים". אותו מבקר קבע כי השתעמם מחזרתו של זאפה על עצמו. פעם זה השפיע עליו, אך היום קיבתו אומרת לו כי זאפה הפך עקר. האמת היא כי זאפה, בגבולות הסגנון שיצר כשעתו, ממשיך להפתיע כל פעם מחדש, במקוריות מהממת. שפע של רעיונות ותקליטים מוסיפים להרחיב ולהעמיק את הסאטירה והביקורת שהוא מותח. נכון, צריך להיות רגיש כדי להעריך את מסרו

זה לא קל איתך

לידה קשה — שאול ורפנה כדאמיתי: זה ארצי. וזו תקליטו הראשון של הזוג החביב. רוב הלחנים והתמלילים מעניינים מאוד. לעומתם, רוב העיבודים המוסיקליים מתרידים; אין כל כיוון ב"תיזמור" הכלים. אחדים ממיסג נגני האולפן שלנו מראים מה הם יודעים לנגן, למרות שלא נדרש מהם יותר מדי. כל הלחנים והעיבודים נעשו על-ידי שאול כדאמיתי. נראה כי היה עליו להצמד ללחנים, ואלה באמת מיוחדים. השירה של רפנה כדאמיתי מוכיחה לעיתים את יוקו אוטו בהקלטותיה הטובות. זה מפתיע ומבטיח. כדאי לקנות את התיסון הראשון הזה, ולהמתין לתנוק

וורק אהת היצירות במישלוח החדש של 16 אלף תקליטי מוסיקה קלאסית משל דויטשה גרמפון ופיליפס שהגיע לארץ.

וסינגנו. מי שניחן במעט רגישות, שיוסיף תקליט חדשיחית זה לאוסיף זאפה שלו.

היפה שייצא אחרי צידי הלידה הקשה המושמעים לנו עתה.

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים, לפי הירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — כבה; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויץ.